

D I S S E R T A T I O
INAUGURALIS HISTORICO - NATURALIS
EXHIBENS
ENUMERATIONEM
P L A N T A R U M
IN TERRITORIO QUINQUE - ECCLESIENSI

SPONTE CRESCENTIUM
PRAEMISSO TRACTATU GENERALI
DE
NATURA GEOGNOSTICA MONTIUM,

DEQUE
SITU CLIMATE ET VEGETATIONE EJUSDEM REGIONIS
QUAM.

CONSENSU ET AUCTORITATE MAGNIFICI DOMINI PRAESIDIS
AC DIRECTORIS, SPECTABILIS DOMINI DECANI, NEC NON
CLARISSIMORUM DOMINORUM PROFESSORUM IN ALMA AC
CELEBRI REGIA SCIENTIARUM UNIVERSITATE PESTIENSI PRO
OBTINENDO DOCTORIS MEDICINAE GRADU.

CONSCRIPSIT

CAROLUS MAX. NENDTVICH,
HUNGARUS QUINQUE-ECCLESIENSIS.

Theses adnexae publice defendentur in palatio Universitatis
minore die Januarii 1836.

B U D A E,

TYPIS REGIAE SCIENT. UNIVERSITATIS HUNGARIAE.

Nur die Natur ist redlich! Sie allein
Liegt an dem ew'gen Ankergrunde fest,
Wenn alles Andre auf den sturmbelegten Wellen
Des Lebens unsät treibt.

Schiller.

Rem patriæ, cum possis, non illustrare, nefas.

Baumgarten.

P A T R I S U O

DILECTISSIMO AESTUMATISSIMOQUE

IN AETERNUM

GRATITUDINIS PIQUE ANIMI

MONIMENTUM

POSUIT

Auctor.

Dilecte Parens!

Quid unquam dulcius mihi optabiliusque contingere potuisset, quam, ut absoluto longo et laborioso studiorum meorum cursu, actu, hocce solenni, quo in clarissimum salutaris medicinae Doctorum coetum recipiar, tot tantorumque annorum laboribus coronam veluti imponam. — Quanto cum desiderio, quanta cum impatientia quisque nostrum splendidum hoc vitae suae momentum exoptat; quo omnibus vinculis solutis universum mundum amplitudine sua sibi patere, sufficientemque ardenti activitatis suae studio sphaeram subministraturum sibi imaginatur. — Cum vero res ipsa dein longe aliter intuenti se offerat, ac mens juvenilis sibi antea animo fingeat; nullus certe, nisi levissimus, sine interna animi anxietate,

futuraeque sortis sollicitudine gravissimo huic vitae suae momento obviam ibit. — Lex usu diuturno sancita, solennitatem actus hujus tractatu aliquo super themate ex amplo et infinito scientiarum naturae campo desumpto, exaltare, eumque, typis impressum, in publicam emittere lucem, idem a me quoque exigit. Selegi pro dissertationis meae argumento thema, quod Tibi, dilectissime Parens, gratissimum, tenuique virium mearum rationi maxime adaequatum fore, autumabam. — Consuetudo mera, quae plurimos impellit primis suis conatibus literariis nomen fautoris alicujus, quem sibi aut devincere, aut jam devinctum firmiter obstringere conantur, praefigere, nequaquam et me determinavit hasce laborum meorum primitias Tibi dicendi. Animus praestitorum benefactorum ubertate et amplitudine plenus, summusque gratitudinis sensus, ex imo corde profluens, unici et sinceri sunt actionum mearum et dedicationis meae fontes. — Quis enim et natura mihi propingvior, et beneficiorum praestitorum copia intimius mihi nexus esse potest, quam Tu, dilectissime Parens? qui omnibus meis, quae ad

salutem meam facerent rebus pro virium Tuarum ratione indiesinenter prospicere, conatibusque meis omni ex parte consilio et ope Tua adesse satagebas. — Quod autem aliud tibi gratitudinis sensusque pii testimonium pro his omnibus reddere possum, quam teneras has industriae et laborum meorum primitias? quae quamquam et proprii Tui laboris, et amplae Tuae, qua mihi succurrebas, in rebus botanicis experientiae signa non pauca ferant; tamen ab omni industriae et conatus mei vestigio nequaquam immunes sunt.

Accipe itaque dilectissime Parens pro innumeris his per integrum vitae meae decursum praestitis beneficiis tenuem huncce libellum in perpetuum, flagrantissimumque amoris, gratitudinisque monumentum, ea firma cum persvasione, me ad seram usque, — si quae concessa foret — aetatem, amoris Tui, tantorumque in me meritorum haud immemorem futurum, verum omnibus meis ingenii animique viribus in id intentum fore, ut amoris benefactorumque Tuorum amplissimorum quam dignissimum me praestem. —

Nihil amplius ad dicendum mihi superest, quam ut optima quaevis, et faustissima pro Te munificentissime Parens a Superis exorem, quibus Tuam in omnes Tuos liberos beneficentiam et amorem indelebilem remunerari haud intermittant. — Vale, et perge eodem amore ultro quoque amplecti

Dabam Pestini diebus mensis Decembris 1835.

gratissimum Tuum
obligatissimumque filium.

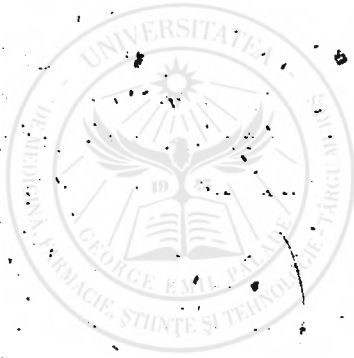
Dissertationem inauguralem medicam scribere adgredienti haud abs re videbatur, eas, quas per decursum studii medici in fertili, amoena, rerumque naturalium feracissima regione Quinque-Ecclesiensi colligere, investigareque poteram plantas sponte provenientes, calci dissertationis meae adnexas publice typis edere; praemisso tractatu generali de natura geognostica montium per univ-ersum Comitatum protensorum, deque situ, climate et vegetatione regionis Quinque-Ecclesiis finitimae.

Patrem autem dilectissimum, ejusdem urbis Pharmacopoeum, praeter alias naturae scientias praesertim et botanices studiosissimum, plurimum in hocce opere mihi adstitisse, libentissimus, gratissimusque profiteor; cum non modo loca plantarum ubi provenirent mihi indicaret, plurimisque meis excursionibus interesset: verum etiam amplo suo herbario mihi succurreret; sicque conamen meum non modo non parum adjuvaret, verum et perfectioni ejus multa adderet, quae imperfecta secus et erronea opusculo irrepsissent.

Plantarum in amplo et respectu soli qualitatum diverso territorio urbis Quinque-Ecclesiensis collectarum merum nisi catalogum ordine alphabetico comprehensum exhibeo; denominationibus earum secundum principia celeberrimi nostri Professoris Sadler stabilitis, adnexis tamen, ubi necessum visum erat nomen-

claturis synonymis in aliis virorum celebrium operibus receptis et usitatis.

Quod in topographica et geognostica hujus regionis descriptione limites angustos, quibus opusculum continetur transgrediar, et brevem totius hujus catenae montium per integrum comitatum se protendentium adumbrationem exhibeam; ea est ratio, quod sistant tractum continuum non interruptum, partialem sui descriptionem nonnisi mancam et imperfectam admittentes.

Brevis adumbratio topographico-geognostica Comitatus.

Situs est Comitatus Baranyensis in limite australi Hungariae, Slavoniae ad septentrionem, inter $45^{\circ} 34'$ et $46^{\circ} 24'$ lat. bor. nec non inter $35^{\circ} 32'$ et $36^{\circ} 41'$ long. orient ab ins. Ferro. Intercipitur ad ortum et meridiem per Danubium et Dravam fluvios, qui unione sua angulum formantes Comitatum ex utroque latere amplectuntur. Ad occisum Comitatus Sümegiensi, ad septentrionem Tolnensi conterminus est, a quibus nullo naturali limite sejungitur. Elevatio ejus maxima in Aquil-occidente est, unde inclinatio versus Euronotum ad planities Danubii et Dravae, quas uterque fluvius multis anfractibus perfluit procedit. Ampla haec planities magnis Danubii et Dravae exundationibus est obnoxia, quibus paludes et stagna ad Mohács late extensa, denique ea, quae Dravam in cursu suo ad utramque ripam comitantur, satis nota, originem suam debent.

Regio montosa Comitatus tribus absolvitur montium tractibus a se invicem separatis, decursum proprium et diversum tenentibus. Horum maxime praecipuus in septentrionali parte Comitatus situs est, qui ab *Helesfa* incipiendo Aquil-orientem versus per *Kövágószöllös*, *Hosszú-Hetény*, *Nádasd* et *Vémend* protenditur, ramum a *Kövágószöllös* per *Abaliget* ad *Szabás* dimittendo. Hicce tractus, septentrionem versus in regionem collinam abit, quae terminum australem

magnae illius planitiei Hungaricae constituit; Euronotum versus autem in principalem Danubii et Dravae planitiem excurrit.

Alter tractus a priori meridiem versus duobus et medio milliari germanico distans, a' *Hegy Sz. Márton* ad *Villány* porrigitur, monte *Harsány* terminum maxime orientalem constituyente.

Tertius *Bodolyensis* dicitur, et a priori quasi avulsus esse videtur, a quo sesqui milliari germanico ortum versus distat. A *Monosztor* ad *Batinam* procurrens, directionem mediam inter ortum et septentrionem in decursu suo observat.

Basim horum montium *Calcarius* secundae formationis constituit, cui formationes seriores impositae sunt. Pertinent itaque haec juga montium ad formationem secundam, seu montes transitorios, respectu aetatis medium inter primaevos et tertiae formationis, locum occupantes.

Qua montes transitorii altitudine et extensione sua majori excellent, non minus et rimis apertis, antris-que cum tophis stalactitibusque calcareis.

Calx, qua transitoria, densitate sua, et picturis variis colorum diversissimorum insignitur, qua proprietate nobile marmor Comitatus *Baranyensis* non tantum varietate, verum et indole sua pro arte statuaria aptissima plurima alia Hungariae antecellit.

Huic calcario transitorio formationes seriores incumbunt, ad quas referuntur:

Arenarius antiquior

rubri coloris, cujus strata valida sic dictum *Szafobé - Berg* ad *Kövágószőlős* tegunt, indeque meridiem versus per *Cserkút* ad planitiem et viam regiam usque extenditur. Textura ejus

granulosa a granis majoribus ad minima variat, materiamque pro lapide molari praestantem suppeditat.

Arenarius ultimae formationis

receptivitatem magnam erga aëris atmosphaerici influxus exserens (fatiscens), cum segregationibus interdum sphaericis et concentricis testaceis.

Lithanthraces

arenario ultimae formationis, cui constanter juncti occurrunt, et quocum alternant, incumbentes. Decurrunt strata eorum secundum tractum montium a *Quinque-Ecclesiis* Aquil-orientem versus ad *Szabolts*, tum ad *Vassas* (*Váralya Máza* in Comitatu Tolnensi) *Tsászta*, *Szász*, *Kárász* et *Komló*; per quos ultimos sex pagos a jugo montium primario septemtrionem versus diriguntur. Comparatione inter gradus declivitatis stratorum lithanthracum, et planitiei danubialis instituta, suspicari licet, haec strata lithanthracum infra adlutam hanc planitiem danubialem in fundo maris primaevis continuari, et ad occidentales montium Transilvaniae declivitates rursum in conspectum venire, ibique eadem ratione ab oriente ad occasum, uti hic ab occasu ad ortum protendi.

Haec strata lithanthracum regulariter alternant cum arenario et schisto argillaceo, atque a paucorum, ad plurium pollicum crassitiam occurrunt. Neque tamen per fodinarum culturam, vix a 40 annis persistentem ad infimum eorum terminum, seu basim, cui incumbunt, perventum adhuc est.

Ex habitu proprio, quem referunt, ex iis quibuscum in consortio occurrunt, denique ex aliis soli, regionisque rationibus, concludere licet, has formationes verisimile ad antiquissimas hujus speciei pertinere.

Comites, qui hujus formationis lithanthracibus proprii esse solent, et cum illis juncti occurrunt, omnes et in his adsunt. Huc pertinent praeter jam recensita: Schistus

lithanthracicus, Ferrum ochraceum argilla-
ceum etc. Ceterum strata lithanthracum crassitiem stratorum,
cum quibus alternant, illam v. g. arenarii neutiquam asse-
quuntur.

Ad has formationes antiquiores, et lithanthraces vegeta-
bilium fossilium, praecipue filicum, spectant, quae hic ubertim
reperiuntur.

Alia quaedam mineralia, quae in Comitatu passim occur-
runt, accuratiorem adhuc investigationem requirunt. Sic du-
bio subjacet Basalteni ad Szász et Magyar Egregy, Porphyrum
feldspathicum ad Vassas et Hosszú-Hetény occurrentes revera
eos esse. Accurata horum determinatio magni certe esset mo-
menti, cum dubiis multis, quae respectu geognostico hanc
regionem premunt, clariorem affunderet lucem.

Arena et Calx conchiliacea.

Ab radice lithanthracum ad principalem Danubii et Dravae
planitiem, arena, in colles amplos conferta extenditur, cui
dein calx ultimae formationis, conchiliacea junguntur, in qua
praeter alia mollusca petrificata ad *Fazékas-Boda* et *Kékesd*
Asteria e reperiuntur. Sic collis, cui templum parochiale Pécs-
váradiense inaedificatum est, ostrea eduli maxima pro
parte tegitur. — Hae calcis formationes Quinque-Ecclesiis
inter strata lithanthracum occurrunt.

Principalis ille tractus montium, qui septentrionalem
Comitatus partem percurrit, in altissimam ad Quinque-Eccle-
sias assurgit molem, ubi juga ejus communi nomine *Metsek*
insigniuntur. Protenditur hic tractus ab Aquil-oriente, ubi
Pécsváradiensibus montibus jungitur, austrooccidentem versus
ad *Kövágószőlős*, ubi sic dicto *Jakob-Berg* terminatur. In
latere suo septentriones respiciente, *Metsekhát*, *Hegyhát*
nuncupato, plura juga in septentrionalem Comitatus partem

protensa dimittit, valles amplas, profundas, sylvis densis tectas formantia, respectu botanico parum nota et investigata. Ad meridiem itidem in plura discedit juga passim minora, vallibus amoenis, foecundis sejuncta, agrorum, vinearumque cultura insignia. Inter haec montes *Makár, Goldberg, Deindol,* aliique; vini, quod proferunt, praestantia, maxime excellent. Cuncta haec juga meridiem versus in vallim amplam et foecundam Quinque-Ecclesiensem abeunt quae versus austro-occidentem continuatur, cum planitie Dravae tandem confluentis.

In radice montis Metsek ipsa urbs posita est, secundum longitudinem suam ab ortu ad occasum decurrens, situm exhibens venienti a meridie peregrinatori jucundissimum amoenissimumque, ita ut regio Quinque-Ecclesiensis ad pulcherrimas Hungariae merito referatur. Medium occupat urbs territorii amplissimi, ubertate et foecunditate naturae productorum insignis. Majore tamen illius parte montibus tegitur, ita ut majorem pro vinearum sylvarumque cultura, minorem pro cerealibus et pascuis offerat plagam.

Aquae fluentes stagnantesque.

E sinu horum montium scaturigines fere innumerae, aquam purissimam, saluberrimamque fundentes prosiliunt. Propiores, eaeque feraciores in urbem ipsam derivantur, ubi aqua in cisternas amplas, quarum non paucae per omnes urbis partes dispersae reperiuntur, collecta, potum limpidissimum sapidissimumque incolis suppeditat. Omnium feracissima ea est, quae ad radicem montis *Tetye* (Germanis *Pulverstampf*) scaturit, et rivo satis amplo magnam urbis partem perfluit. Lapsus ejus a scaturigine sua tantus est, ut spatio, quod per quadrantem horae percurrit, ultra viginti molis impellendis par sit. — Aqua igitur, quae ab incolis bibitur mere nisi fontana est, nulla vero putealis, quae ob copiosum, quem solutum gerit salem nitrosum, salsa nimis, nec pro quibusvis technicis domesticisque usibus apta est.

Horum fontium rivuli, cursum suum meridiem versus dirigentes, omnes in canalem uniuntur, qui susceptis aquis stagnoram nonnullorum, partem meridionalem territorii perfluit, et in fluvium *Okur* illabitur, qui aquas suas Dravae infundit.

Aquae stagnantes itaque nunc paucae in austrooriente territorii civitatis prostant, cum plurimae per aquaeductum supra memoratum collectae exsiccentur. Solummodo locum illum, quem ante pauca adhuc lustra lacus exiguus (*Balokányi* dictus), multum pulchritudini et svavitati regionis addens, nec utilitate sua, dum purus purgatusque servaretur carens, tegebatur, nunc paludes et stagna, vicinam urbis plagam exhalationibus suis mephiticis inficientia, nec unquam ob fontes et scaturigines ex fundo continuo manantes, exsiccanda, occupant, plantis nonnullis palustribus originem praebentia.

C I i m a.

Occupat Comitatus Baranyensis, si Banatum et Comitatum Batsiensem excipias, extremum maxime australe Hungariae. In hujus medio, magis tamen septentrionem versus sub gradu $46^{\circ} 41'$ lat. bor. urbs Quinque-Ecclesiensis sub coelo serenissimo, atque in omnem respectum mitissimo ac saluberissimo sita est. Regione tota austrum versus inclinata fit, ut radii solares ad solum fere perpendiculariter incidant, unde magnus certe aestate fervor produceretur, nisi montium, sylvarumque umbrosarum vicinia, vegetationisque summa allacritas eum temperarent. Eo non obstante vix est aestas, qua calor ultra 28° Reaum. non adscenderet. — Eadem haec ratio, denique quod montes altitudine et situ suo regionem a Boreae impetu defendant, austro vero liber aditus concedatur, causa sunt, quod et hyemes mites ut plurimum decur-

rant, thermometrumque vix unquam infra gradum 9num aut 10num descendat. Duo tantum ultimis quinque lustris adnotati sunt casus, quibus ad 15° anno autem 18 $\frac{2}{3}$ ad 17° delapsus est. — In genere itaque hyems brevis est, autumno humido et nebuloso ad finem Decembris et Januarium saepe protracto, vere autem jam cum Martio ineunte, quod Galanthus nivalis, Anemone hepatica et Pulsatilla, Scilla bifolia, Helleborus odoratus, Ornithogalum arvense, Androsace maxima etc. floribus suis annunciant. Helleborum cum pluribus aliis plantis haud raro anno exeunte jam florentem videre licet. — Nives, quae interdum majori copia cadunt, vix unquam ultra tres quatuorve dies perstant, cum per ventos ab austro flantes, solique calcarei teporem mox liquefactae evanescant; ita ut rarissimus hic sit traharum usus. Martio cadentes ad raritates spectant; quin tamen desint casus, ubi et Aprili pluvia mixtae, et in montibus Majo ad finem saepe vergente labantur. Initium itaque veris inconstantia tempestatis, altera ejus medietas constanti serenitate coeli et vegetationis summa luxuria insignitur. Aestas fervida tempestatibus et imbribus frequentibus, interdum quotidie recurrentibus (nunc a pluribus annis rarioribus), ab occasu et septentrione plurimum adpellentibus obnoxia est; quas frequenter grandines stupendae interdum magnitudinis praecedunt aut comitantur. Vidi anno 1823 grandines cecidisse, quae magnitudine sua eam ovi gallinacci superabant. Saepe tamen serenitas coeli cum aestu intollerabili per septimanas constat, ut totum regnum vegetabile aridum et exsuccum langvescat. — Autumnus serenitatem et calorem diei in serum usque Novembrem non raro conservat, noctibus suis frigidis et pruinosis, somnum hyemalem mortemque per universum regnum vegetabile latius inducentibus annum ad finem vergentem annuncians. — Accuratiores observationes meteorologicas continua a loco natali absentia instituere vetuit.

Hae soli atque climatis rationes efficiunt, ut regio Quinque-Ecclesiensis ad saluberrimas Hungariae merito referatur. — Incolae ejus hilaritate et vigore animi excellunt. — A morbis etiam, licet universaliter grassantibus epidemicis et contagiosis, ut plurimum immunis manet. Exemplum luculentissimum morbus ille dirus praebebat, qui ante quatuor annos Hungariam universam peragrans, ad vicinos usque pagos ferociam suam extendebat, urbe ipsa prorsus intacta relicta. Mirum tamen est, morbo hocce ex universo regno jam exterminato, Februario anni sequentis ad finem vergente, alium, non minus lethalem in vicem illius hic caput suum extollisse, qui malignitate sua et ferocia nonnihil illum praestitit. Medicis ob naturam suam singularem et larvatam, ob fallaciam, qua decurrebat perplexis ignotus, nomine triviali „das Genickfieber“ dicebatur, quod cum dolore cervicis in plurimis inchoaret. — Febrim rheumatico-catarralem malignam et larvatam probabiliter fuisse, cum statu inflammatorio membranarum mucosarum et serosarum praevalente junctam, plurima demonstrant momenta, morbum praecedentia et comitantia. Individua enim ut plurimum robusta et plethorica, juniora corripuit, refrigerio manifesto, ut causa morbi occasionali, in omnibus admissa; hinc quid mirum, quod medicamentis stimulantibus praepostere in usum vocatis, in statum adynamicum mox transierit, celerrime, et citra expectationem lethalem. Individua morbo correpta vix non omnia occubuerunt; sectio tamen et investigatio cadaveris, quae certius medicos de obscura morbi natura informasset, omnino intermissa fuit.

Disenteriae, et febres intermittentes biliosae, quae ante paucos adhuc annos endemice quovis autumnno recurrerunt, et magnas in suburbiis inter pueros et infantes strages ediderunt, jam a pluribus annis disparuerunt. Causa horum morborum magis repentinis aëris atmosphaerici vicissitudinibus, et mutationibus temperaturae, diebus nimirum aestuantibus,

noctibus autem frigidis, humidis et nebulosis, denique incuriae, qua infantes sibi relinquuntur, maxime autem genio huic epidemico universaliter per regnum regnanti, tribuenda esse videtur, quam victui pravo et corrupto inter plebem usitato.

Catarrhus epidemicus, qui cholera vix eliminata, anno 1833 regnum invasit, neque hanc illius partem intactam reliquit. Comparuit mense Junio, et quamquam paucis tantum parceret, in universum tamen nitentem tenuit decursum, vix ulli funestum. — Variolae humanae, a multis inde annis non visae, et oblivioni fere traditae, ante duos annos improvise aderant, nec oculatis parcentes, quorum plures victimae morbi diri ex societate humana longe adhuc non exterminandi evaserant. In plurimis leviter tantum nec ullis malis relictis decurrabant.

De vegetatione in genere.

Quod si solum, et in specie montes calcareos vegetationi in genere multum favere assumamus, id quam maxime de montibus Quinque-Ecclesiis adjacentibus praedicare fas erit. Non enim evolutio tantum plantarum insignis, et speciosus, quo excellent; habitus; sed maxime diversitas et copia earum interdum rarissimarum in loco tam circumscripto, uti territorium urbis est, respectum maximum merentur. Nam ut copiam plantarum cultarum omnis generis et foecunditatem, qua proveniunt taceam, quae solum Quinque-Ecclesiense, et in genere Comitatum Baranyensem Bacchi, Cereris et Pomonae dotibus ditissimum, ad fertilitissimos et uberrimos Hungariae evehunt, sufficiat commemorasse: quod non obstante exili, quae in inveniendis et colligendis plantis sponte provenientibus adhiberi poterat opera, regionibus nonnullis adhuc prorsus intactis et minus pervestigatis: tamen 1000 in

vatalogo adduco species, cryptogamis omnibus exclusis, graminibusque vulgatissimis tantum recensitis. — Comparatione itaque Florae territorii Quinque-Ecclesiensis cum ea Comitatus Pestiensis et universae Hungariae instituta, patet proportionem ejus ad eam Comitatus Pestiensis esse sicuti 1 : 1, 4; ad eam vero universae Hungariae sicuti 1 : 2,898. Ex his 46; species ad plantas rariores Hungariae spectant, 62 vero in Flora Pestensi desiderantur; unde magna, quae territorium hoc excelsit plantarum ubertas et varietas manifeste apparct. — Multum vero praeter soli praestantiam ad foecunditatem ejus confert situs illius et inclinatio meridiem versus, quo effectum solis in vegetationem amicum, tanto fortius experitur, temperiesque per regionem universam mitior magisque australis inducitur, quae vegetationis processum alacriorem quam alibi reddit. Cerasa sub finem Maji, botry initio Augusti maturescere incipiunt, unde vix mirum videbitur vindemias plurimum medio Septembris, anno 1834 sexta ejusdem mensis, inchoari. Plantae, quae alibi semel tantum, saepe hic bis florere videntur. Hanc observationem praecipuis in nonnullis Robiniarum speciebus, praesertim in viscosa et villosa quotannis repetere licet, quae frequenter sero adhuc Octobri, aut Novembri tertio flore ornantur. — Incredibilis certe observatur differentia, si limites extremi regni inter se conferantur. Non parum certe mirabar, cum anno 1824 die 21 Septemb. primum Kesmarkinum appulsem, fructus Pruni Armoeniaceae, (arboris ibidem rarissimae) apud nos jam Junio maturos, ibi hoc tempore plane maturescere conspexissem. Cerasa Augusto maturescunt; dum secale cercale apud nos falcatur, ibi florere incipit. Pruna, aliique fructus, saepissime immaturi adhuc, superveniente frigore in arbore pendentes gelantur.

Diversitas et divities vegetationis maxima certe in montibus est. Radices eorum plurimis vineis teguntur, quae in amplam catenam, tractum montium universum prosequentem, uniuntur. Uvae varietate et praestantia excellunt, non minus

et quod largiuntur, vinum. Dispersae inter vites arbores fructiferae australes spontaneae occurrunt, inter quas: Amygdalus communis; et persica, Pyrus Cydonia, Ficus carica, Juglans regia, Aesculus Hyppocastanum sine omni cultura proveniunt. Lonicera periclymenum, Lycium barbarum, Syringa vulgaris, Clematis vitalba, Colutaea arborescens, Cornus mascula et sanguinea, Acer, tataricum ubique sepes vinearum constituunt. — Non minus et aliae plantae memorandae, uti: Althaea hirsuta et pallida, Allium oleraceum, Anchusa Barrelieri, Arrabis turrita, Atriplex acuminatum, Barkhausia hispida, Cerastium brachypetalum, Euphorbia virgata, Evonymus verrucosus, Fumaria capreolata, Glaucium luteum, et phoeniceum, Linaria linifolia, Linum hirsutum, Melica altissima, Myosotis sparsiflora, Rubus glandulosus, Salsola scoparia, Salvia sclaraea, Trifolium diffusum et expansum etc. ad vias et margines vinearum ubertim proveniunt.

Hae circiter sunt plantae memorandae, quae altitudinem mediam, eam nimirum, quae a radice montium usque extremum vinearum terminum protenditur, occupant. — Ex his, quae in altioribus tantum montium regionibus saxosis partim, partim et interioribus sylvestribus procreantur, praecipue enumerari merentur: Aconitum Jacquini, Vinca herbacea, Verbascum rubiginosum, Lathyrus Nissolia, Ophrys bicornis, Artemisia camphorata, Galium pedemontanum et Bauhini, Helianthemum fumana, Medicago prostrata, Serratula blanda et radiata, Rhus Cotinus, Glechoma hirsutum, Mercurialis ovata, Mespilus tomentosa in lapidosis partibus montis Metsek. — Asperula Taurina, Doronicum Nend-

vichi, *Cerastium sylvaticum*, *Limodorum abortivum*, *Orobus variegatus*, *Ruscus aculeatus* et *hypoglossum*, *Tilia alba*, *Waldsteinia geoides*, *Stachys alpina*, *Lycopus exaltatus*, *Tamus communis*, *Paris quadrifolia* in interioribus sylvae civicae. *Lathyrus sphaericus*, *Veronica orchydaea*, *Orchys hircina*, *Convolvulus cantabricus*, *Agrostemma coronaria*, *Dianthus trifasciculatus*, *Iris variegata* in summitate montis Makár.

Regiones maxime depressas, pratenses, australem territorii partem tenent plantae: *Cerastium anomalum* et *manticum*, *Digitalis lanata*, *Leucojum aestivum*, *Marrubium remotum*, *Melampyrum barbatum*, *Medicago maculata*, *Melilotus dentata*, *Myagrum perfoliatum*, *Prenanthes pulchra*, *Silene dichotoma*, *Vicia pannonica*, *ser-ratifolia* et *sordida*, *Anchusa paniculata*, *Hesperis runcinata*.

Hac ratione plantae territorii Quinque-Ecclesiensis memorabiliores secundum diversitatem locorum et altitudinis dispositae occurrunt. Multae illarum ad unicum tantum eumque circumscriptum locum restringuntur, nec extra illum alibi proveniunt. Spectant huc *Doronicum Nendtvichi*, quod plagam a valle Kisrét haud procul distantem, plures centenas orgyas ambitu suo complectentem occupat, in qua confertissimum et copiosissimum insulas veluti sparsas formans, nec secus alibi occurrit; tum *Lathyrus sphaericus*, hucusque in monte Makár solum inventus, et *Ophrys bicornis*, monti Lapis propria etc.

Haec sunt, quae territorium Quinque-Ecclesiense ex generalibus his respectibus contemplanti offert. Sequitur elenchus plantarum in eodem territorio collectarum, qui quamquam pauca nova, plura tamen fors notanda continet.

Descriptiones trium plantarum, quae elenchum excipiunt, eo consilio adjunxi, cum duae illarum *Ophris bicornis* et *Doronicum Nendtvichi* penitus novae, hucusque huic tantum regioni propriae esse videantur; *Lathyrus* vero *sphaericus* aequae planta regni hujus rarissima, in nulla florum indigenarum descriptis occurrat. — *Doronicum Nendtvichi*, cum descriptionibus *Doronici* *Caucasici* apprimè convenire videtur, accuratius investigatum ab eo, sicuti omni adfinae specie multis respectibus discedit, speciemque certo novam hucusque indescriptam constituit.

INDEX PLANTARUM
 in territorio Quinque-Ecclesiensi
 sponte crescentium.

A.

<p><i>Absynthium</i> T.
 vulgare Lam.
 <i>Acer</i> L.
 campestre L.
 platanoides L.
 Pseudoplatanus L.
 tataricum L.
 <i>Achillea</i> L.
 crithmifolia Wk.
 lanata Spr.
 magna L.
 Millefolium L.
 setacea Wk.
 tanacetifolia All.
 <i>Aconitum</i> L.
 galectonum Reich.
 Jacquini Reich.
 <i>Acorus</i> L.
 Calamus L.
 <i>Adonis</i> L.
 aestivalis L.
 autumnalis L.
 vernalis L.
 <i>Aesculus</i> L.
 Hypoëcastanum L.</p> | <p><i>Aethusa</i> L.
 Cynapium L.
 <i>Agrimonia</i> L.
 Eupathoria L.
 <i>Agrostemma</i> L.
 coronaria L.
 Githago L.
 <i>Agrostis</i> L.
 alba Schrad.
 canina L.
 vulgaris With.
 <i>Aira</i> L.
 aquatica L.
 canescens L.
 cespitosa L.
 cristata Willd.
 <i>Ajuga</i> L.
 Chamaepithys Schreb.
 genevensis L.
 pyramidalis L.
 reptans L.
 <i>Alectorolophus</i> MB.
 grandiflorus Wallr. Rhinan-
 thus crista galli L.</p> |
|---|--|

- parviflorus Wallr. Rhinanthus minor Ehr.
- Alisma* L.
Plantago L.
- Allium* L.
Ampeloprasum L.
angulosum L.
arenarium L.
carinatum L.
flavum L.
oleraceum L.
sphaerocephalum L.
ursinum L.
- Alnus* Gaertn.
glutinosa Gaertn. Betula
Alnus L.
incana Willd.
- Alopecurus* L.
pratensis L.
- Alsine* L.
media L.
- Althaea* L.
cannabinna L.
hirsuta L.
officinalis L.
pallida Wk.
- Alyssum* L.
calycinum L.
montanum L.
- Amaranthus* L.
prostratus Balb.
retroflexus L.
viridis L.
- Amygdalus* L.
communis L.
- Anagallis* L.
coerulea Lam.
phoenicea Lam.
- Anchusa* L.
Barrelieri Dec. Myosotis obtusa Wk.
officinalis L.
- paniculata Ait — italica Retz.
- Andropogon* L.
Ischaemon L.
- Androsace* L.
maxima L.
- Anemone* L.
hepatica L.
nemorosa L.
ranunculoides L.
sylvestris L.
- Angelica* L.
sylvestris L.
- Anthemis* L.
arvensis L.
austriaca Jacq.
cotula L.
tinctoria L.
- Anthericum* L.
ramosum L.
- Anthoxanthum* L.
odoratum L.
- Anthyllis* L.
vulneraria L.
- Antirrhinum* L.
majus L.
orontium L.
- Apium* L.
gravecolens L.
petroselinum L.
- Arabis* L.
arenosa Scop.
Crantziana Ehr.
hirsuta Scop. Turrilis hirsuta L.
Thaliana L.
turrita L.
- Arctium* L.
Bardana Willd.
majus Thuil. — Lappa L.
minus Pers.
- Arenaria* L.

serpillifolia L.
tenuifolia L.
Aristolochia L.
Clematidis L.
Artemisia L.
campestris L.
camphorata L.
scoparia Wk.
vulgaris L.
Arum L.
maculatum L.
Arundo L.
Phragmites L.
Asarum L.
europaeum L.
Asparagus L.
officinalis L.
Asperugo L.
procumbens L.
Asperula L.
cynanchica L.
galiodes MB. *Galium glau-*
cum L.
odorata L.
taurina L.
Aster L.
Amellus L.
annuus L.
Tripolium L.
Asterocephalus Waill.
columbarius Spr.
Astragalus L.
austriacus Jacq.
cicer L.
glyciphyllus L.
onobrychis L.
Atriplex L.
acuminatum Wk.
roseum L.
hortense L.
laciniatum L.
oblongifolium Wk.

Atropa L.
Belladonna L.
Avena L.
fatua L.
flavescens L.
pratensis L.
pubescens L.
sativa L.

B.

Ballota L.
nigra L.
Barbarea R. Br.
vulgaris R. Br.
Barkhausia Mönch.
fötida M. *Crepis foetida* L.
hispida Dec. *Crepis hispi-*
da Wk.
Bellis L.
perennis L.
Berberis L.
vulgaris L.
Betonica L.
officinalis L.
Bidens L.
cernua L.
tripartita L.
Brassica L.
campestris L.
elongata Ehrh.
Briza L.
media L.
Bromus L.
arvensis L.
mollis L.
racemosus L.
secalinus L.
sterilis L.
squarrosus L.

Bryonia L.
 alba L.
Bupleurum L.
 junceum L.
 rotundifolium L.
Butomus L.
 umbellatus L.

C.

Cakile Tourn.
 perennis L'Herb.
Calamagrostis Roth.
 epigejos Roth. Arundo epi-
 gejos L.
Calendula L.
 officinalis L.
Calepina Adans.
 Corvini Desv. Bunias coch-
 learioides Wk.
Caltha L.
 palustris L.
Camellina Crantz.
 sativa Cr.
 austriaca R. Br.
Campanula L.
 bononiensis L.
 cervicaria L.
 glomerata L.
 patula L.
 persicifolia L.
 rapunculoides L.
 rotundifolia L.
 sibirica L.
 speculum L.
 Trachelium L.
Cannabis L.
 sativa L.
Cardamine L.
 Impatiens L.
 pratensis L.

Carduus L.
 acanthoides L.
 crispus L.
 nutans L.
 hamulosus Ehrh.
Carex L.
 acuta L.
 digitata L.
 drymaja L.
 hirta L.
 Michxlii Wahl.
 muricata L.
 pallescens Wahl.
 pilosa All.
 precox Jacq.
 Schreberi Willd.
 tomentosa L.
Carlina L.
 vulgaris L.
Carpesium L.
 cernuum L.
 abrotanoides L.
Carthamus L.
 lanatus L.
Carum L.
 Carvi L.
Caucalis L.
 daucoides L.
 grandiflora L.
 latifolia L.
 leptophylla L.
Centauria L.
 axillaris Willd.
 calcitrapa L.
 Crupina L.
 Cyanus L.
 jacea L.
 montana L.
 nigra L.
 paniculata L.
 scabiosa L.
 solstitialis L.

- Cerastium* L.
 anomalum Wk.
 aquaticum L.
 brachypetalum L.
 manticum Wk.
 sylvaticum Wk.
 viscosum L.
 vulgatum L.
Cerithe L.
 minor L.
Chaerophyllum L.
 sativum Bauh.
Chelidonium L.
 majus L.
Chenopodium L.
 ambrosoides L.
 bonus Henricus L.
 Botrys L.
 glaucum L.
 hybridum L.
 murale L.
 olidum Sm.
 polyspermum L.
 urbicum L.
 viride L.
Chondrilla L.
 juncea L.
Crysanthemum L.
 leucanthemum L.
Chrysocoma L.
 linosyris L.
Chrysosplenium L.
 alternifolium L.
Cichorium L.
 intybus L.
Cicuta L.
 virosa L.
Circea L.
 lutetiana L.
Cirsium Tourn.
 arvense scop. *Cnicus arven-*
 sis Bess.
- lanceolatum* Scop. *Cnicus*
lanceolatus. Hoffm.
serratuloides Bess. *Cnicus*
serratuloides Hoffm.
Clematis L.
 integrifolia L.
 vitalba L.
Clinopodium L.
 vulgare L.
Cochlearia L.
 armoracia L.
 macrocarpa Wk.
Colchicum L.
 autumnale L.
Colutaea L.
 arborescens L.
Conium L.
 maculatum L.
Convallaria L.
 majalis L.
Convolvulus L.
 arvensis L.
 cantabricus L.
 sepium L.
Conyza L.
 squarrosa L.
Cornus L.
 mascula L.
 sanguinea L.
Coronilla L.
 coronata L.
 varia L.
Corydalis Dec.
 digitata Pers. *Fumaria Hal-*
 leri Willd.
 bulbosa Pers. *Fumaria bul-*
 bosa L.
Corylus L.
 avellana L.
Crepis L.
 tectorum L.
Cucubalus L.

Behen L.
 otites L.
Cuscuta L.
 europaea L.
Cynanchum L.
 Vincetoxicum Pers. Asclepias
 Vincetoxicum L.
Cynoglossum L.
 officinale L.
 scorpioides Jacq.
Cynosurus L.
 cristatus L.
Cyperus L.
 flavescens L.
 fuscus L.
Cytisus L.
 austriacus Jacq.
 capitatus Jacq.
 Laburnum L.
 nigricans L.

D.

Dactylis L.
 glomerata L.
Daphne L.
 Mezereum L.
Datura L.
 Stramonium L.
Daucus L.
 Carota L.
Delphinium L.
 Consolida L.
Dentaria L.
 bulbifera L.
 enneaphylla L.
Dianthus L.
 Armeria L.
 Carthusianorum L.
 prolifer L.
 trifasciculata Kit.

Dictamnus L.
 albus L.
Digitalis L.
 lacvigata Wk.
 lanata Ehr.
 ochroleuca Jacq. ambigua
 Schk.
Digitaria Scop.
 sangvinalis Pers. syntheris-
 ma vulg. Schrad.
 stolonifera Schrad.
Diplotaxis Dec.
 muralis Dec. Sisymbrium
 murale L.
 tenuifolia Dec.
Dypsacus L.
 laciniatus L.
 sylvestris Mill.
Doronicum L.
 Nendtvichi Sadl.
 plantagineum L.
Dorycnium Vill.
 herbaceum Vill.
Draba L.
 verna L.

E.

Echinops L.
 sphaerocephalus L.
Echinosperrum L. Sw.
 Lappula Lehm. Myosotis La-
 pula L.
Echium L.
 italicum L.
 rubrum Jacq.
 violaceum L.
 vulgare L.
Elaeagnus L.
 angustifolia L.
Epilobium L.

- angustifolium L.
 grandiflorum Roth. hirsutum L.
 montanum L.
 parviflorum Hoffm. pubescens Schult.
 tetragonum L.
Epipactis Hall.
 ensifolia Sw.
 latifolia Sw.
 nidus avis L.
 ovata Sw.
 pallens Sw.
 rubra Sw.
Erigeron L.
 acre L.
 canadense L.
Eriophoron L.
 latifolium Hoppe.
Erodium L'Herb.
 cicutarium L.
Ervum L.
 arietinum L.
 hirsutum L.
 lens L. Cicer lens Schult.
 tetraspermum L.
Eryngium L.
 campestre L.
Erysimum L.
 alliaria L.
 Cheiranthus Pers.
 cheiranthoides.
 repandum L.
Erythraea Rich.
 centaureum Pers. Hypocentauria centaureum Sch.
 pulchella Fries. Hypocentauria pulchella Schult.
Eupatorium L.
 cannabinum L.
Euphorbia L.
 amygdaloides L.
- cyparissias L.
 epithymoides Jacq.
 exigua L.
 falcata L.
 gerardiana L.
 helioscopica L.
 Lathyris L.
 nicaeensis All.
 palustris L.
 platyphilla L.
 virgata Wk.
Euphrasia L.
 lutea L. Bartsia lutea Sm.
 odontites L. Bartsia odontites Sm.
 officinalis L.
Evonymus L.
 europaeus L.
 verrucosus Ait.
- F.
- Fagus* L.
 sylvatica L.
Farsetia R. Br.
 incana R. Br. Alyssum incanum L.
Fedia Adans.
 dentata Schrad.
 olitoria Gaertn.
Festuca L.
 bromioides L.
 duriuscula Pollich.
 elatior L.
 glauca M. et K.
 montana Savi. Bromus erectus Sm.
 ovina L.
 rubra
Ficus L.
 carica L.

Fragaria L.
collina Ehrh.
elatior Ehrh.
vesca L.

Fraxinus L.
excelsior L.

Fritillaria L.
meleagris L.

Fumaria L.
capreolata L.
officinalis L.
parviflora Lam.
Vaillantii Loisl.

G.

Galanthus L.
nivalis L.

Galega L.
officinalis L.

Galeobdolon Sm.
luteum Sm.

Galeopsis L.
Ladanum L.
pubescens Bess.
Tetrahit L.
versicolor Ait.

Galium L.
Aparine L.
Bauhini R. et Sch. Vaillan-
tia glabra L.
cruciatum Sm. Vaillantia
crucitata L.

erectum Huds. scabrum Jacq.

Mollugo L.
pedemontanum All. Vaillan-
tia pedemontana Wk.
sylvaticum Schult.

verum L.
Genista L.
germanica L.

ovata Wk.
pilosa L.
pubescens Lang.
tinctoria L.

Gentiana L.
cruciata L.
puevmonanthe L.

Geranium L.
dissectum L.
divaricatum Wk.
Phaeum L.
pusillum L.
robertianum L.
rotundifolium L.
sangvineum L.

Geum L.
urbanum L.

Gladiolus L.
communis L.

Glaucium L.
luteum Sm. Chelidonium
glaucium L.
phöniceum Sm. Chelid. cor-
niculatum L.

Glechoma L.
hederacium L.
hirsutum Wk.

Globularia L.
vulgaris L.

Glyceria R. Br.
fluitans R. Br. Poa fluitans L.

Glycyrrhiza L.
glabra L.

Gnaphalium L.
arenarium L.
arvense Willd.
dioicum L.
germanicum Sm.
montanum Willd.

Gnidium Cuss.
alsaticum Spr. Peucedanum
alsaticum L.

Silaus Spr. Peuced. Silaus. L.
Gratiola L.
 officinalis L.

H.

Hedera L.
 Helix L.
Hedysarum L.
 onobrychis L.
Helianthemum L.
 Fumana Mill.
 marifolium Pers.
 vulgare Gaertn.
Heliotropium L.
 europaeum L.
Helleborus L.
 odorus Kit.
 purpurascens Wk.
Heracleum L.
 sphondilium L.
Hesperis L.
 runcinata Wk.
Hibiscus L.
 Trionum L.
Hieracium L.
 auricula L.
 cymosum L.
 molle Jacq.
 murorum L.
 pilosella L.
 praemorsum L.
 sabaudum L.
Holcus L.
 avenaceus Scop.
 lanatus L.
Holosteum L.
 umbellatum L.
Hordeum L.
 distichon L.
 hexastichon L.

murinum L.
 vulgare L.
 zeocriton L.
Humulus L.
 Lupulus L.
Hyosciamus L.
 niger L.
Hypericum L.
 hirsutum L.
 perforatum L.
 quadrangulare L.
Hypochaeris L.
 maculatu L.

I.

Iasione L.
 montana L.
Impatiens L.
 nolitangere L.
Inula L.
 britannica L.
 disenterica L.
 ensifolia L.
 germanica L.
 Helenium L.
 hirta L.
 oculus Christi L.
 salicina L.
 squarrosa L.
Iris L.
 germanica L.
 graminea L.
 Pseudacorus L.
 variegata L.
Isopyrum L.
 thalictroides L.
Iuncus L.
 bufonius L.
 bulbosus L.

filiformis L.
 laevis Wallr. effusus L.
Iuniperus L.
 communis L.

L.

Lactuca L.
 sagittata WK.
 saligna L.
 Scariola L.
 virosa L.
Lamium L.
 album L.
 amplexicaule L.
 maculatum L.
 purpureum L.
Lapsana L.
 communis L.
Laserpitium L.
 pruthenicum L.
Lathraea L.
 squammaria L.
Lathyrus L.
 grandiflorus Lang.
 hirsutus L.
 Nissolia L.
 pratensis L.
 sphaericus Retz.
 tuberosus L.
Leontodon L.
 asper Sadl. *Apargia aspe-*
 ra WK.
 hastilis L. *Aparg. hastilis*
 Willd.
 hispidus L. *Aparg. hispida*
 Willd.
 incanus L. *Aparg. incana*
 Willd.
Leonurus L.
 Cardiaca L.

Marrubiastrum L.
Lepidium L.
 campestre R. Br. *Thlaspi*
 camp. L.
Draba Rost. *Cochlearia*
Draba L.
 ruderale L.
 sativum L.
Leucojum L.
 aestivum L.
Ligustrum L.
 vulgare L.
Lilium L.
 Martagon L.
Limodorum L.
 abortivum Sw.
Linaria Tourn.
 Elatine Desf.
 genistifolia Mill.
 linifolia Willd.
 minor Dec.
 spuria Willd.
 vulgaris Bauh.
Linum L.
 austriacum L.
 catharticum L.
 flavum L.
 hirsutum L.
 perenne Schult.
 tenuifolium L.
 usitatissimum L.
Lithospermum L.
 arvense L.
 officinale L.
 purpureococeruleum L.
Lolium L.
 perenne L.
 temulentum L.
Lonicera L.
 Periclymenum L.
Lotus L.
 corniculatus L.

Luzula Desv.
 albida Dec.
 campestris L.
 pilosa Willd.
 spadicea Dec.
Lychnanthus Gmel.
 volubilis L. Gm. Viscago bac-
 cifera H.
Lychnis L.
 dioica L. vespertina Sibt.
 flos Cuculi L.
 sylvestris Hopp. diurna.
 Sibt.
 viscaria L.
Lycium L.
 barbarum L.
Lycopsis L.
 pulla L.
Lycopus L.
 europaeus L.
 exaltatus L.
Lysimachia L.
 numularia L.
 punctata L.
 thyrsoflora E.
 vulgaris L.
Lythrum L.
 hyssopifolium L.
 Salicaria L.
 virgatum L.

M.

Malva L.
 Alcea L.
 crispa L.
 rotundifolia L.
 sylvestris L.
Marrubium L.
 peregrinum L.
 remotum Kit.

vulgare L.
Matricaria L.
 Chamomilla L.
Medicago L.
 falcata L.
 lupulina L.
 media Pers.
 minima L.
 prostrata L.
 maculata L.
 sativa L.
Malampyrum L.
 arvense L.
 barbatum WK.
 cristatum L.
 nemorosum L.
 pratense L.
Melica L.
 altissima L.
 uniflora Retz.
Melilotus Lam.
 caerulea L.
 dentata WK.
 officinalis L.
 procumbens Bess.
 vulgaris Hayne.
Melissa L.
 officinalis L.
Melittis L.
 grandiflora Sm.
Mentha L.
 aquatica L.
 arvensis L.
 Pulegium E.
 sylvestris L.
Menyanthes L.
 trifoliata E.
Mercurialis L.
 annua L.
 ovata L.
 perennis L.
Mespilus L.

germanica L.
oxyacantha Gaertn. *Crataegus oxyac.* L.
tomentosa Willd.
Meum Tourn.
foeniculum Spr. *Anethum foeniculum* L.
Muscari Mill.
botryoides M. *Hyacinthus botryoid.* L.
comosum M. *Hyac. comosus* L.
racemosum M. *Hyac. racemosus* L.
Myagrum L.
perfoliatum L.
Myosotis L.
arvensis Sibth.
intermedia Link.
palustris With. *scorpioides* L.
sparsiflora Mik.
sylvatica Ehr.
versicolor Roth.
Myrrhis Mor.
aromatica Spr. *Chaerophyllum aromat.* pl. a.
bulbosa Spr. *Chaer. bulbosum* pl. a.
temula Spr. *Chaeroph. temulum* pl. a.

N.

Narcissus L.
Pseudonarcissus L.
Nasturtium L.
sylvestre R. Br.
Nepeta L.
Cataria L.
pannonica Jacq.
Neslia Desf.

paniculata Desf. *Myagrum paniculatum* L.
Nicotiana L.
rustica L.
Nigella L.
arvensis L.
Nuphar Sm.
luteum Sm. *Nymphaea lutea* L.
Nymphaea L.
alba L.

O.

Oenanthe L.
Phellandrium Lam. *Phellandrium aquaticum* L.
Oenothera L.
biennis L.
Ononis L.
campestris K et F *spinosa* L.
hircina L.
Onopordion L.
acanthium L.
Onosma L.
echioides L.
stellulata WK.
Ophrys L.
arachnides Host.
bicornis Sadl.
Orchis L.
bifolia L.
conopsea L.
fusca L.
hircina Sw.
latifolia L.
laxiflora Lam.
mascula L.
militaris L.
Morio L.
odoratissima L.

pallens L.
pyramidalis L.
sambucina L.
tephrosanthos Vill.
ustulata L.
variegata Jacq.
Origanum L.
vulgare L.
Ornithogalum L.
lutenm L.
pyrenaicum L.
umbellatum L.
Ornus Pers.
Europaea Pers. *Fraxinus Or-*
nus L.
Orobanche L.
caerulea L.
caryophyllacea Sm.
elatior Sm.
ramosa L.
Orobus L.
niger L.
pannonicus Jacq. *albus* L.
variegatus Ten.
vernus L.
Orthopogon R. Br.
crus galli R. Br. *Panicum*
crus galli L.
Oxalis L.
Acetosella L.
corniculata L.

P.

Papaver L.
dubium L.
Rhoeas L.
Parietaria L.
officinalis L.
Paris L.
quadrifolia L.

Pastinaca L.
Anethum Spr. *Anethum gra-*
veolens L.
sativa L.
Phalaris L.
arundinacea L.
Phleum L.
Böhmeri L.
nodosum L.
pratense L.
Physalis L.
Alkekengi L.
Phytolacca L.
decandra L.
Pimpinella L.
Saxifraga L.
Pisum L.
arvense L.
Plantago L.
hungarica WK.
lanceolata L.
major L.
media L.
Poa L.
angustifolia Schrad.
annua L.
bulbosa L. — *vivipara* L.
compressa L.
latifolia Schrad.
nemoralis L.
pratensis L.
Pollinia Spr.
Gryllus Spr. *Andropogon*
Gryllus L.
Polycnenum L.
arvense L.
Polygala L.
major Jacq.
vulgaris L.
Polygonatum Tourn.
latifolium Desf. *Convallaria*
latifolia L.

- multiflorum Desf. Conv. multiflora. L.
 vulgare Desf. Conv. Polygonatum L.
Polygonum L.
 aviculare L.
 Convolvulus L.
 dumetorum L.
 Fagopyrum L.
 Hydropiper L.
 Persicaria L.
Populus L.
 alba L.
 nigra L.
 tremula L.
 villosa Lang.
Portulacca L.
 oleracea L.
Potentilla L.
 alba L.
 anserina L.
 argentea L.
 canescens Bess. adscendens Kit.
 Fragaria Poir. Fragaria sterilis L.
 obscura Willd.
 opaca L.
 recta L.
 reptans L.
 rupestris L.
 subacaulis L. verna L.
 Tormentilla Schrad. Tormentilla erecta L.
Poterium L.
 polygamum WK.
 Sangvisorba L.
Prenanthes L.
 muralis L.
 pulchra Dec. hieracifolia Willd.
Primula L.
 aucalis L.
Prunella L.
 alba Pollich. laciniata Mill.
 grandiflora L.
 vulgaris L.
Prunus L.
 avium L.
 Cerasus L.
 Chamaecerasus L.
 domestica L.
 insititia L.
 Mahaleb L.
 Padus L.
 spinosa L.
Pulmonaria L.
 angustifolia L.
 officinalis L.
Pulsatilla Tourn.
 pratensis Mill. Anemone pratensis. L.
 vulgaris Mill. Anem. Pulsatilla L.
Pyrethrum Willd.
 -corymbosum Willd.
 inodorum Sm.
 Parthenium Willd.
Pyrus L.
 communis L.
 Cydonia L.
 domestica Sm. Sorbus domestica L.
 Malus L.
 torminalis Ehrh.
- Q.
- Quercus*.
 austriaca Willd.
 pedunculata Willd.
 pubescens Willd.
 Robur L.

R.

Ranunculus L.
 acris L.
 arvensis L.
 Breynii Crantz.
 bulbosus L.
 Ficaria L.
 illyricus L.
 lanuginosus L.
 lingua L.
 peucedanifolius All. fluvia-
 tilis Willd.
 philonotis Retz.
 polyanthemus L.
 repens L.
 scleratus L.
Raphanus L.
 Raphanistrum L.
Reseda L.
 lutea L.
 luteola L.
Rhammus L.
 catharticus L.
 Frangula L.
Rhus L.
 Cotinus L.
Ribes L.
 Grossularia L.
 nigrum L.
 rubrum L.
Rosa L.
 arvensis L.
 canina L.
 gallica L. = pumila L.
 repens Schult.
Rubus L.
 caesius L.
 fruticosus L.
 glandulosus Bell. hirtus WK.
 nemorosus Hayn.

tomentosus Bork.
Rumex L.
 acetosa L.
 Acetosella L.
 aquaticus L.
 conglomeratus Schreb.
 crispus L.
 Nemolapathum L.
 obtusifolius L.
Ruscus L.
 aculeatus L.
 Hypoglossum L.

S.

Sagittaria L.
 sagittifolia L.
Salix L.
 alba L.
 aurita L.
 capraea L.
 cinerea L.
 fragilis L.
 monandra L.
 viminalis L.
 vitellina L.
Salsola L.
 scoparia MB.
Salvia L.
 glutinosa L.
 pratensis L.
 sclarea L.
 sylvestris L.
 verticillata L.
Sambucus L.
 Ebulus L.
 nigra L.
Sanicula L.
 europaea L.
Saponaria L.
 officinalis L.

- vaccaria* L.
Saxifraga L.
 bulbifera L.
 tridactylites L.
Scabiosa Vaill.
 arvensis L.
 sylvatica L.
Scilla L.
 bifolia L.
Scirpus L.
 cespitosus L.
 lacustris L.
 palustris L.
 sylvaticus L.
Scleranthus L.
 annuus L.
Scorzonera L.
 hispanica L.
 laciniata Willd.
Scrophularia L.
 aquatica L.
 nodosa L.
Scutellaria L.
 galericulata L.
 hastifolia L.
 peregrina WK.
Secale L.
 cereale L.
 fragile MB.
Sedum L.
 acre L.
 Telephium L.
Sempervivum L.
 globuliferum L.
 tectorum L.
Selinum L.
 Oreoselinum Scop. *Athaman-*
 ta Oreosel. L.
Senecio L.
 aquaticus L.
 erucaefolius Schult.
 Jacobaea L.
- ovatus* Kit.
tenuifolius L.
vulgaris L.
Serratula L.
 blanda MB. *Carduus mollis*
 Jacq.
 radiata MB. *Card. radiatus*
 WK.
 tinctoria L.
Seseli L.
 annuum L.
Setaria P. B.
 germanica P. B.
 glauca P. B.
 verticillata P. B.
 viridis P. B.
Sida L.
 Abutilon L.
Sideritis L.
 montana L.
Silene L.
 dichotoma Ehrh.
 noctiflora L.
 nutans L.
Sinapis L.
 alba L.
 arvensis L.
 nigra L.
Sisymbrium L.
 Columnae Jacq.
 Irio L.
 officinale Scop. *Erysimum*
 offic. L.
 Sophia L.
 strictissimum L.
Sium L.
 angustifolium L.
 falcaria L.
Solanum L.
 Dulcamara L.
 nigrum L.
Solidago L.

virgaurea L.
Sonchus L.
 fallax Wallr. *arvensis* L.
 oleraceus L.
 palustris L.
Sparganium L.
 ramosum Sm.
Spinacea L.
 oleracea L.
Spiraea L.
 Aruncus L.
 filipendula L.
Stachys L.
 alpina L.
 annua L.
 lanata Jacq.
 palustris L.
 recta L.
 sylvestris L.
Staphylaea L.
 pinnata L.
Stellaria L.
 graminea L.
 Holostea L.
Stellera L.
 passerina L.
Stipa L.
 capillata L.
 pennata L.
Succisa Vaill.
 pratensis Mönch. *Scabiosa*
 succisa L.
 transylvanica Spr. *Scabiosa*
 trans. L.
Symphitum L.
 officiale L.
 tuberosum L.
Syringa L.
 vulgaris L.

T.

Tamarix L.
 germanica L.
Tamus L.
 communis L.
Tanacetum L.
 vulgare L.
Taraxacum Hall.
 officinale Vill. *Leontodon* *Ta-*
 raxacum L.
 serotinum Sadl. *Leont. sero-*
 tinum WK.
Teucrium L.
 Botrys L.
 Chamaedris L.
 Laxmanni L.
 Scordium L.
Thalictrum L.
 angustifolium Jacq.
 aquilegifolium L.
 flavum L.
 majus Jacq.
 minus L.
Thesium L.
 linophyllum L.
Thlaspi L.
 arvense L.
 bursa pastoris L.
 perfoliatum L.
Thymus L.
 Acinos L.
 angustifolius Schreb.
 Calamintha Scop.
 lanuginosus Schk.
 montanus WK.
 Serpillum L.
Tilia L.
 alba WK.
 grandifolia Ehrh.
 parvifolia Ehrh.

Torilis Gaertn.
Anthriscus Gm. *Caucalis* An-
thriscus L.
helvetica Gm. *Cauc. infesta* L.
Tragopogon L.
pratensis L.
undulatus Jacq.
Trapa L.
natans L.
Trifolium L.
agrarium L.
alpestre L.
arvense L.
diffusum WK.
expansum WK.
filiforme L.
fragiferum L.
hybridum L.
medium L.
montanum L.
ochroleucum L.
pratense L.
procumbens L.
repens L.
rubens L.
Tringlochin L.
palustre L.
Trinia Hoffm.
glauca H. *Pimpinella glau-*
ca L.
Triticum L.
junceum L.
pinnatum Mönch. *Festuca*
pinnata L.
repens L.
rigidum Schrad.
Spelta L.
vulgare Vill.
Turritis L.
glabra L.
Tussilago L.
Farfara L.
petasites L.

U.

Ulmus L.
campestris L.
suberosa Mönch.
Urtica L.
dioica L.

V.

Valeriana L.
dioica L.
officinalis L.
Verbascum L.
Blattaria L.
floccosum WK.
Lychnitis L.
nigrum L.
phlomoides L.
phoeniceum L.
rubiginosum WK.
thapsoides Schrad.
Thapsus L.
Verbena L.
officinalis L.
Veronica L.
agrestis L.
Anagallis L.
arvensis L.
Beccabunga L.
Chamaedris.
hederacfolia L.
hybrida Schult.
latifolia L.
officinalis L.
orchidaea Crantz.
prostrata L.
scutellata L.
serpillifolia L.
spicata L.
triphyllus L.

Viburnum L.
 Lantana L.
 Opulus L.
Vicia L.
 angustifolia Roth.
 cassubica L.
 Cracca L.
 dumetorum L.
 lathyroides L.
 lutea Smith.
 pannonica Jacq.
 pisiformis L.
 polyphylla Desf.
 sativa L.
 sepium L.
 serratifolia L.
 sordida WK.
 tenuifolia Roth.
 villosa Roth.
Villarsia Vent.
 nymphoides Vent. Menyan-
 thes nymphoid. L.
Vinca L.
 herbacea L.
 minor L.
Viola L.
 ambigua WK. *campestris* MB.
 arenaria Dec. *livida* Kit.
 canina L.
 hirta L.
 montana L.

odorata L.
persicifolia Roth.
sylvestris Kit.
tricolor L.

Viscum L.
 album L.

Vitis L.
 vinifera L.

W.

Waldsteinia Willd.
 geoides Willd.

X.

Xanthium L.
 spinosum L.
 strumarium L.
Xeranthemum L.
 annuum L.
 cylindricum Willd.

Z.

Zea L.
 Mays L.

Ophrys bicornis Sadl.

Bulbi duo subrotundi congenerum. Caulis $\frac{1}{2}$ — 1 pedalis, inferne foliosus, folia ovato-lanceolata. Spica laxa. Flores speciosi: labellum sericeum, fuscum tripartitum; lobo medio amplissimo, ovato, superne convexo, integerrimo, apice appendiculato, appendula sursum flexa, versus basim maculis duabus ocellaribus, lateralibus zonis pallidioribus confluentibus picto; lobis lateralibus ovatis, fuscis, antrorsum in cornu, labii fere longitudine, acutum, deorsum curvatum, subvillosum abientibus; perigonii phyllis coloratis rubellis, interioribus ovato lanceolatis glabriusculis, minimis, exterioribus ovato-lanceolatis obtusis, multo majoribus; bracteis lanceolatis, acutis, germine viridi longioribus.

Habitat ad margines viarum ad montem Lapis ducentium, perrara. Floret Junio.

Multum accedit ad Ophr. oestriferam MB. distinctissima tamen ab hac specie. Diagnosin illius erit:

Ophrys: labello sericeo tripartito lobis lateralibus ovatis cornutis, cornu deorsum curvato, medio integerrimo appendicula sursum flexa; perigonii phyllis ovato lanceolatis coloratis.

Doronicum Nendtvichi Sadl.

(in honorem Thomae Nendtvich Pharmacopaci; rerum naturalium scrutatoris solertissimi, hujusque speciei primi inventoris haec planta sic denominata est a Spect. Domino Professoré Sadler.)

Planta tota piloso-scabra. Rhizomate horizontali geniculato tuberoso, paucifibrilloso. Caule tereti, sulcato, erecto, simplicissimo, constanter unifloro, 1—2 phyllo; foliis radicalibus longe petiolatis amplis, subrotundo-profundissime cordatis, lobis approximatis, toto ambitu dentatis, sinibus

rotundatis; foliis caulinis amplexicaulibus oblongis acutis, acute dentatis, inferiori si adest, in petiolum subauriculatum elongato, calathio specioso, phyllis periclinii aequalibus, linearibus, acutis, pilosis, discum multum superantibus, radii lingulis angustis, apice 2—3 dentatis.

Differt ab aliis hujus generis speciebus:

Rhizomate horizontali, caule simplicissimo constanter unifloro, 1—2 phyllo foliisque dentatis villosa-scabris, radicalibus longe petiolatis subrotundis, dentatis, caulinis amplexiculibus inferiori in petiolum subauriculatum attenuato.

Habitat in monte Metsek in vicinia vallis *Kisrét*. Floret Majo Junio.

Lathyrus sphaericus Retz.

Planta annua. Caule inferne ramoso, angulato, cum tota planta glabriusculo 4—10 pollicari; petiolis alatis, stipulis semisagittatis, linearibus, utrinque acutis, subaequalibus; foliola gemina, lineari-ensiformia, acuto-mucronulata, margine scabriuscula. Cirrhi foliorum superiorum elongati, monophylli. Flos coccineus, nutans, pedunculo stipulis breviori, demum parum elongando, Legumen torulosum, semina sphaerica. (*Lathyrus coccineus* All.)

Crescit in monte Makár. Etiam ad Villány auf dem Steinberg inventa. Floret Majo.